

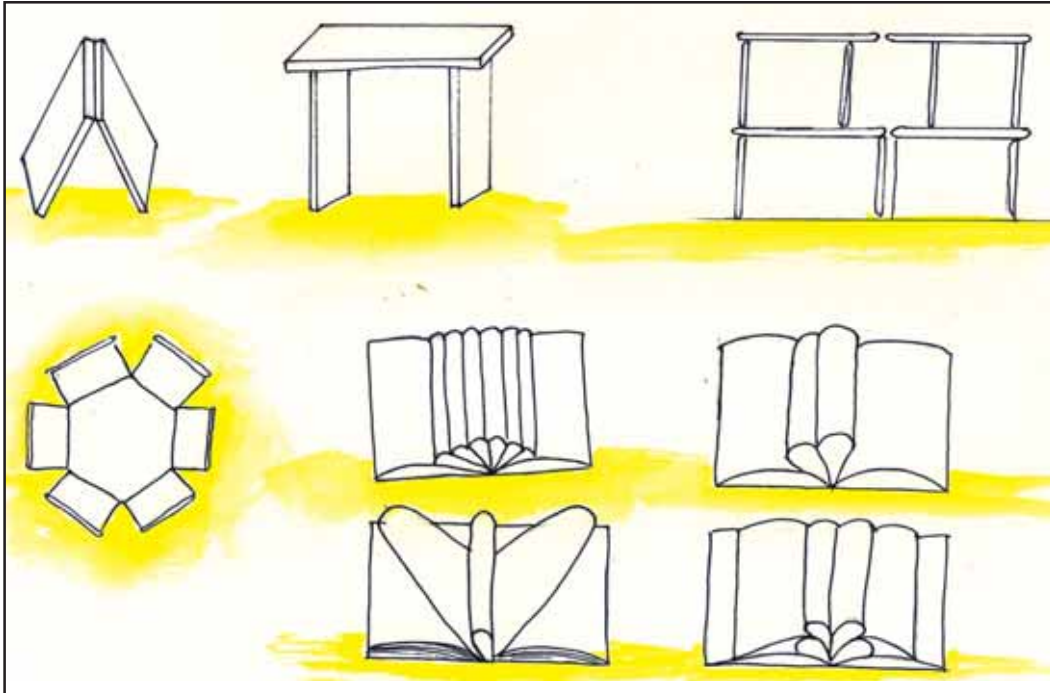

ચાલો, ગાઈએ ગીતડું :

જૂતાજીના દાક્તર,
માપો જરાક નાડી.
બીમાર મારું ચંપલ
દવા કરોને સારી.
મને ડંખે વારેવારે,
તેની ટેવ નઠારી.
'થેંક યુ' કહીશ તમને,
આપો તમે સુધારી.

જૂથકાર્ય :

નીચેની ડિઝાઈન જુઓ અને અલગ-અલગ ડિઝાઈન બનાવો. તમને ગમતી સૌથી સારી ડિઝાઈન રાખી મૂકો. વર્ગમાં ફરીને બધા જૂથની ડિઝાઈન જુઓ. બીજા જૂથે બનાવેલી કોઈ એક ડિઝાઈન ફરીથી બનાવો.

❖ વાતચીત :

૧. તમારા પુસ્તકનો આકાર કેવો છે?
૨. પુસ્તકો વડે શું-શું બનાવી શકાય?
૩. તમારા જૂથે પુસ્તકોમાંથી શું બનાવ્યું? કેવી રીતે?

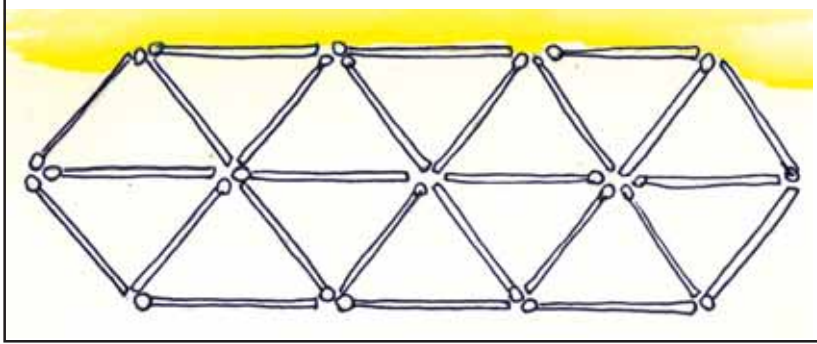
❖ વર્ગમાં શીખો અને ઘરે જઈને બનાવો :

વોટર કલરવાળા પાણીમાં દોરો પલાળો. એક કોરા પાનામાં દોરો આડો-અવળો ગોઠવો. દોરાનો એક છેડો બહાર રાખી પાનાને વચ્ચેથી અડધું વાળી દો. કાગળ પર થોડો ભાર દઈને હાથ રાખો. પછી દોરાનો બહાર રાખેલો છેડો ધીમે ધીમે ખેંચીને આખો દોરો ખેંચી લો. જે ડિઝાઈન બની તેમાં તમને શું-શું દેખાય છે? તે સૌને કહો.

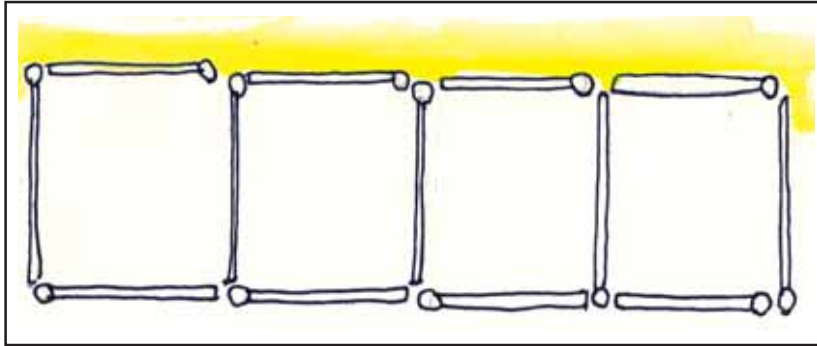
❖ આકૃતિ બનાવો અને તેના આધારે જવાબ લખો :

આ પ્રવૃત્તિ કરાવતાં પહેલાં ઘરેથી ૪૦ દીવાસળી લાવવાનું આગળના દિવસે કહેવું.

(૧)

(૨)

૧. પહેલી આકૃતિમાં કેટલી દીવાસળીની જરૂર પડી?
૨. પહેલી આકૃતિમાં કેટલા ત્રિકોણ છે?
૩. બીજી આકૃતિમાં કેટલી દીવાસળીની જરૂર પડી?

પ્રયાસ ને એક

૫૧

એકાવન

૪. બીજી આકૃતિમાં કેટલા ચોરસ બનેલા છે?

૫. આકૃતિ (૧) કરતાં આકૃતિ (૨) માં કેટલી ઓછી દીવાસળીની જરૂર પડી?

◻ શબ્દચિત્ર ઓળખો, શબ્દ લખો :

૧. ૨. ૩.

૪. ૫. ૬.

૭. ૮. ૯.

૫૨

- ચાલો, ગાઈએ ગીતડું : જૂતાજીના દાકતર....

◻ વાક્યચિત્ર વાંચો અને વાક્યોનું અનુલેખન કરો :

૧.

દૂધ મને શક્તિ આપે છે
દૂધ પીઓ, સ્વસ્થ રહો છો.
આ મારો કપ છે. મને હળદરવાળું દૂધ ભાવે છે.
કેકડ કાઢાડાકડીજી

૨.

મમ્મીનું ઘર - પાપ્પાનું ઘર
નાનાં-મોટાં સૌ બધાનું ઘર.

ઘર ટાઢ, તડકા અને વરસાદ સામે રક્ષણ આપે.

ઘરમાં પરિવારના બધા સભ્યો રહે.

મારા ઘરમાં એક મોટી
બારી છે પિસ્તૂન ખેલ

દોસ્ત અને મહેમાનોને

અમારા ઘરે આવવું બધા

હો મોઠ મોઠ

રમવાનું, જમવાનું, બ્લાલ કરવાની જગ્યા, બ્લાલું મારું ઘર.

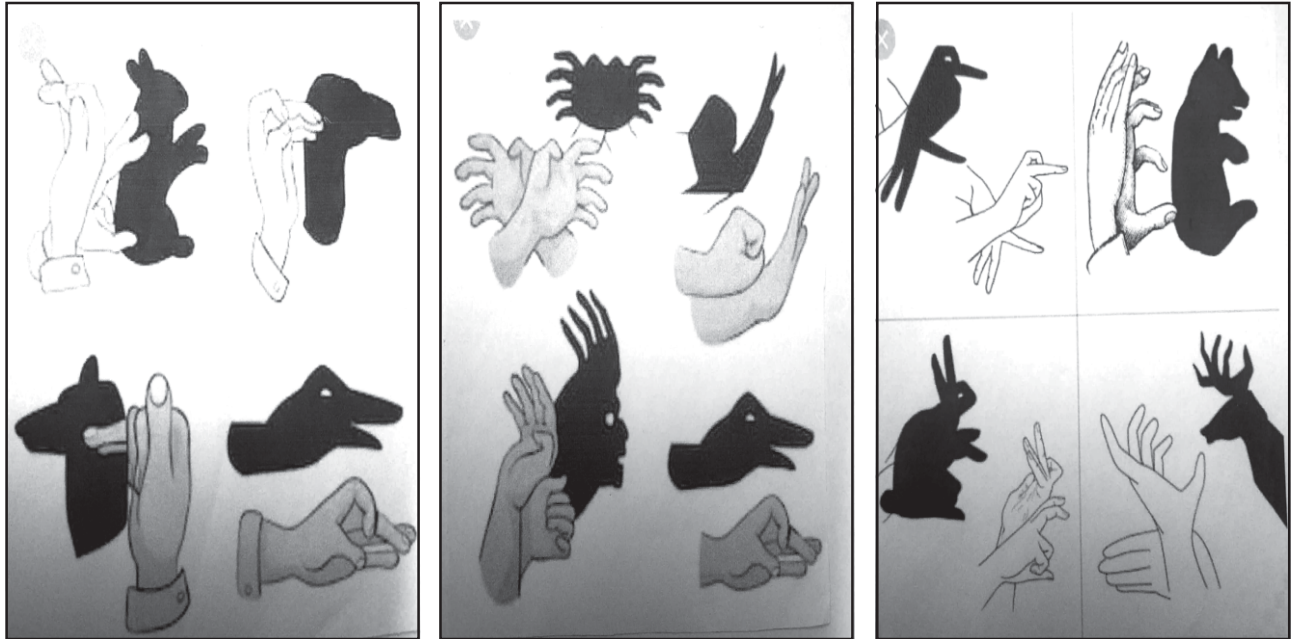

બોટા શબ્દ પર કોરો.

૧. જ્યોર્જ કાળગ/કાગળ વડે રંગબેરંગી વિમાન બનાવે.
૨. દાદા રકાબીમાં/રબાકીમાં કોફી પીવે.
૩. પેન્સિલથી/પેસ્નિલથી લખેલું ભૂંસી શકાય છે.
૪. મેઘાએ લાલ રંગના/રગના કુગ્ગા કુલાવ્યા.
૫. અગજર/અજગર ઝાડને વીંટળાઈ ગયો.
૬. વાળ કાપવા વાળંદ/વાણંદ પાસે જવું પડે.
૭. જગદીશ નમૂના પ્રમાણે/પ્રણામે કાગળનો પંખો બનાવે/બવાને છે.
૮. છશ્વાસોછશ્વાસ/શ્વાસોચ્છ્વાસ બોલવામાં તકલીફ/તફલીક પડે છે.
૯. અહીં અલગ/અગલ રંગના કાગળના ટુકડા ચોંડાટો/ચોંટાડો.
૧૦. જબેલી/જલેબી સાથે ફાફડા/ફાડફા ખવાય.
૧૧. મેં ગરમાગમર/ગરમાગરમ દૂધ/દૂધ પીધું.

જુઓ, શીખો, બનાવો કહો :

વર્ગખંડમાં અંધારું કરી ટોચ વડે ડસ્ટર, હાથ, આંગળા, પુસ્તક, ચોકની મદદથી પડછાયા બતાવો.

- તમારાં મમ્મી-પપ્પા તેમજ બીજા વડીલોની મદદથી ઘરે આવા પડછાયા બનાવો, વર્ગમાં તેના વિશે વાત કરો.

ગીત :

આંગળાંનો જાદુ

આંગળાંનો જાદુ મારા આંગળાંનો જાદુ

મારા આંગળાંમાંથી બે હરણ બની જાય;
ઊંચા કાન કરીને એ તો ઠેકડા મારતાં જાય.

મારા આંગળાંમાંથી પતંગિયું બની જાય;
ઊડતું જઈને ફૂલ પર બેસે એ પણ ફૂલ થઈ જાય.

મારા આંગળાંમાંથી માછલી બની જાય;
પાણીમાં એ સરસર તરતી ઉપર નીચે થાય.

આંગળાંથી પેન્સિલ પકડું ચિત્રો સરસ દોરાય;
આંગળાંથી પીંછી પકડું રંગો નવા ભરાય.

ક્યારેક મારી આંગળી આ તોફાની થઈ જાય;
કાનમાં જઈને ખણખણ કરતી આવું ન કરાય.

- પ્રકાશ પરમાર

૫૫

કહો :

૧. તમને આંગણાંનો કયો જાદુ સૌથી વધુ ગમ્યો? ફરીથી કરી જુઓ.
૨. તમને બીજીવાર ગાવાનું મન થાય તેવી પંક્તિ નીચે એક લીટી કરો.
૩. ગીતની જે લીટી/પંક્તિ તમને યાદ હોય તે સૌને સંભળાવો.
૪. આંગણાની મદદથી તમે બીજાં ક્યાં-ક્યાં કામ કરી શકો?
- આંગણાંની મદદથી જે કામ ન થાય તેની પર X કરો.

લખવું	રડવું	ટીંગાડવું	દોરવું	ફૂલ ચૂંટવાં
ગાવું	જમવું	હસવું	પીવું	જોવું
પકડવું	ચપટી વગાડવી	ચોંટાડવું	તાળી પાડવી	ચીંધવું (બતાવવું)

શબ્દોને યોગ્ય ક્રમમાં ગોઠવી અર્થપૂર્ણ વાક્ય બનાવો અને લખો.

૧. ફરવા ગયાં/અમે/ટ્રેનમાં બેસીને
૨. હોશિયાર છે/અને નમ્રતા/વિક્રમ
૩. ફૂલ પર/બેસે છે/પતંગિયું
૪. બસ ચલાવીને/પાવાગઢ ગયા/ડ્રાઇવર
૫. હરણ ઠેકડા/ઊંચા કાન કરીને/મારે છે
૬. રાજા હતો/મગધનો/અશોક
૭. ગુલાબી ફોક/પહેર્યું છે/ઢીંગલીએ
૮. બને છે/મારા આંગણાંમાંથી/પાણીમાં તરતી માછલી
૯. લીંબુ શરબત પીધું/સ્ટ્રોથી/કાગડાએ
૧૦. કરે છે/પરાક્રમો/છોટાભીમ

હોળખો :

ટ્ર પર ○ કરો.

ટ્રેન

રાષ્ટ્ર

ટ્રીનટ્રીન

ઇલેક્ટ્રોનિક

ડ્ર પર ○ કરો :

ડ્રેસ

ડ્રમ

એડ્રેસ

ડ્રાઇવર

ડ્રાઉ - ડ્રાઉ

ક પર ○ કરો :

કમ

ક્રિયા

વિક્રમ

પરાક્રમ

આકંઠ

મ્ર પર ○ કરો :

સમ્રાટ

નમ્રતા

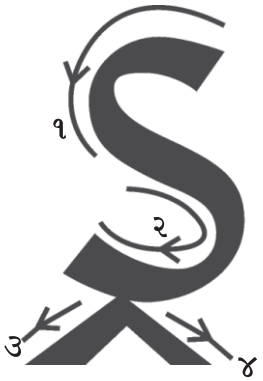
ધૂમ્રશેર

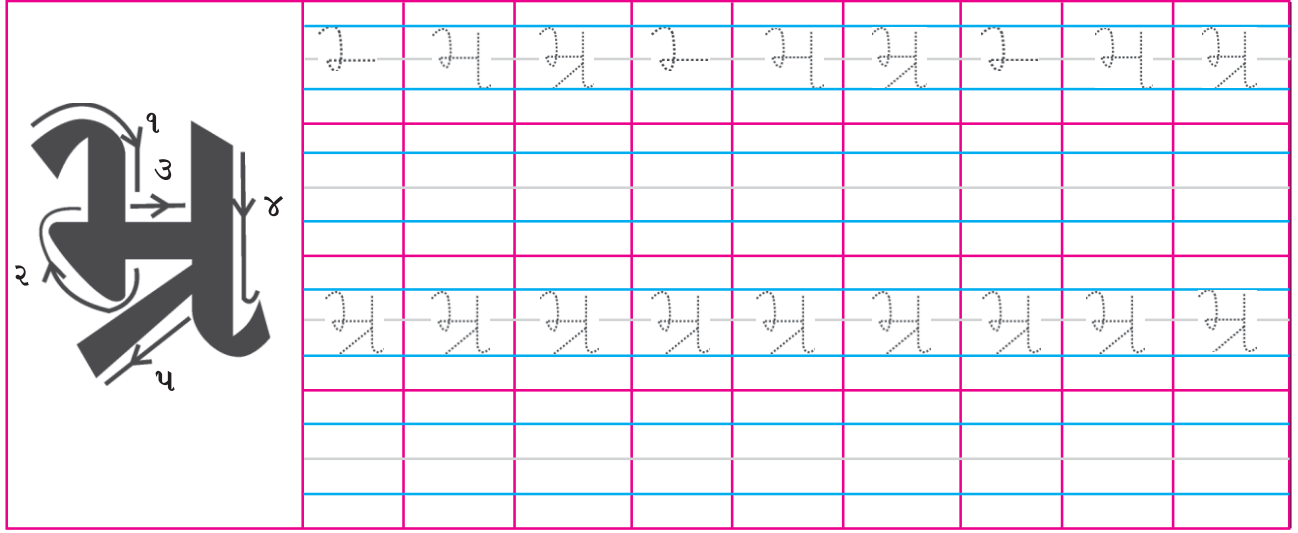
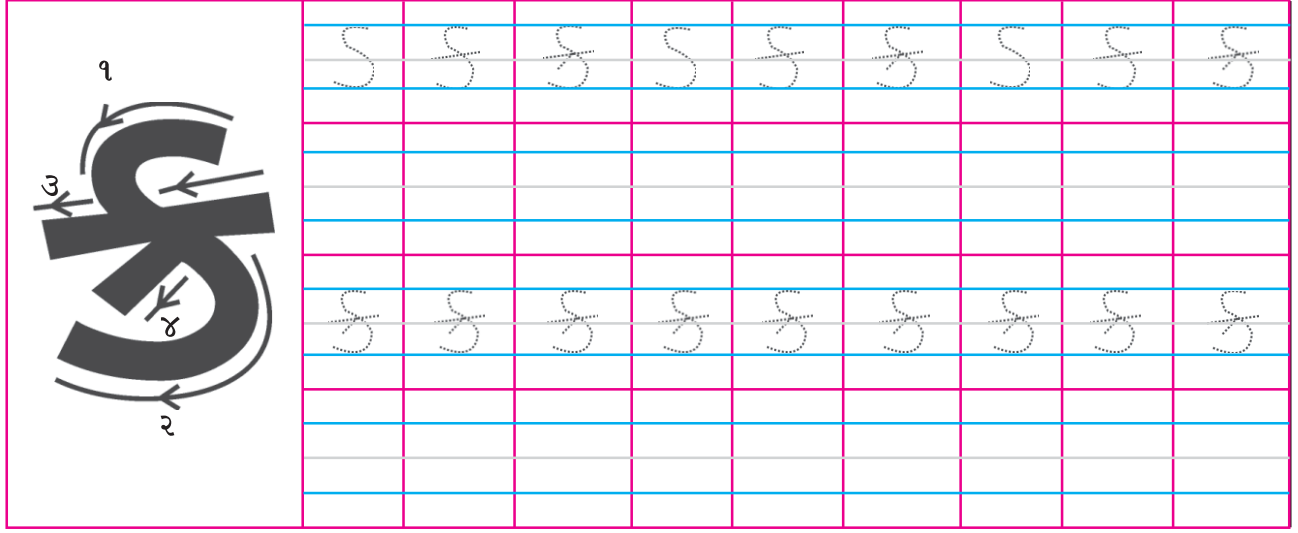
આમ્રપાલી

તામ્રપત્ર

લખો :

	ટ્ર	ટ્ર	ટ્ર	ટ્ર	ટ્ર	ટ્ર	ટ્ર	ટ્ર
	ટ્ર	ટ્ર	ટ્ર	ટ્ર	ટ્ર	ટ્ર	ટ્ર	ટ્ર

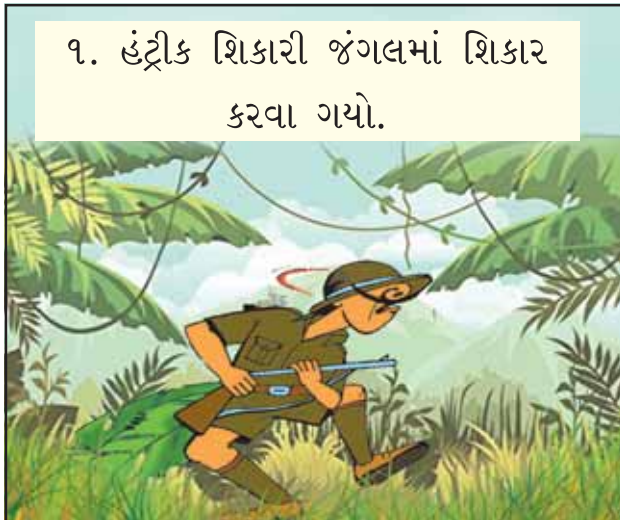
	ડ્ર	ડ્ર	ડ્ર	ડ્ર	ડ્ર	ડ્ર	ડ્ર	ડ્ર
	ડ્ર	ડ્ર	ડ્ર	ડ્ર	ડ્ર	ડ્ર	ડ્ર	ડ્ર

● ચાલો, ગાઈએ ગીતડું : જૂતાજના દાકતર...

◻ જુઓ, વાંચો :

કૂતરો અને સસલું

૫૮

૩. થોડેક દૂર એક્સપ્રેસ
ડોગી ઊભો રહ્યો.

૪. એટલામાં ફાસ્ટુ સસલું ત્યાંથી
દોડતું-દોડતું નીકળ્યું.

૫. એક્સપ્રેસ ડોગીના મોંમાં પાણી આવ્યું.
તે ફાસ્ટુ સસલાની પાછળ-પાછળ દોડ્યો.

૬. ફાસ્ટુ સસલું સુપરફાસ્ટ સ્પીડમાં દોડતું
હતું. એક્સપ્રેસ ડોગીએ તેનો પીછો કર્યો,
પણ પકડી ન શક્યો.
ફાસ્ટુ સસલું તો જંગલની બહાર
નીકળી ગયું.

૭. થાકીને એક્સપ્રેસ ડોગી
ચાલતો-ચાલતો પાછો ફર્યો.

૮. હંટ્રીક શિકારીએ જોયું તો એક્સપ્રેસ
ડોગી ખાલી હાથે ધીમે-ધીમે
આવતો હતો.

૯. હંટ્રીક શિકારીએ હસતાં-હસતાં કહ્યું-
કેમ એક્સપ્રેસ ડોગી આટલું નાનું સરખું
સસલુંય તમે પકડી ન શક્યા?

૧૦. એક્સપ્રેસ ડોગી કહે, અરે, ભલા
માણસ! હું દોડતો હતો તેને મારવા માટે,
તે દોડતું હતું જીવ બચાવવા માટે દોડ
દોડમાં ફેર હતો ને? સમજ્યા?

કહો :

- ચિત્ર-પ જોઈને તમને શો વિચાર આવ્યો?
- વાર્તાનું કયું વાક્ય તમને યાદ રહી ગયું? કેમ?
- તમારી પાછળ કૂતરું દોડે તો તમે ખૂબ વધારે ઝડપથી દોડી શકો? કેમ?
- તમે દોડીને જતાં હોય, થોડા થાકી જાવ; પણ તમારી પાછળ કૂતરું દોડે તો તમે શું કરો?

સાચા વિકલ્પ સામે ✓ કરો :

- ફાસ્ટુ સસલું બહુ ઝડપથી દોડતું હતું.

☐ એક્સપ્રેસ ડોગીથી બચવા

☐ હંટ્રીક શિકારીથી બચવા

- આટલું નાનું સરખું સસલુંય તમે પકડી ન શક્યા!-એટલે કે

☐ ફાસ્ટુ સસલું જીવ બચાવવા ઝડપથી દોડતું હતું.

☐ ફાસ્ટુ સસલું પકડવાની એક્સપ્રેસ ડોગીની ઈચ્છા નહોતી.

- આ ચિત્રવાર્તામાં જીવ બચાવવાની કોને સૌથી વધુ જરૂર હતી?

☐ એક્સપ્રેસ ડોગીને

☐ ફાસ્ટુ સસલાને

કૌંસમાં આપેલા શબ્દોને યોગ્ય સ્થાને મૂકો. ફકરાને મોટેથી વાંચો :

(ઝડપ, દોડતાં દોડતાં, પાછળ, તેથી, બહાર, નીચે, શિકાર)

હંટ્રીક શિકારી જંગલમાં _____ કરવા ગયો. થાકી જવાથી બપોરના
તાપમાં તે ઝાડ _____ બેઠો હતો. તેણે થોડેક દૂર એક્સપ્રેસ ડોગીને જોયો.

સાઠ

૬૦

એટલામાં ફાસ્ટુ સસલાભાઈ આવ્યા. આગળ ફાસ્ટુ સસલું અને એક્સપ્રેસ કૂતરું. ફાસ્ટુ સસલું બહુ થી દોડે એક્સપ્રેસ કૂતરો તેને ન પકડી શક્યો. ફાસ્ટુ સસલું જંગલની નીકળી ગયું.

અભિનય કરો :

સૂચનાઓ મોટેથી વાંચો, વિદ્યાર્થીઓને તે મુજબ અભિનય કરવા કહો.

૧. લખતાં-લખતાં હસો.
૨. રડતાં-રડતાં માથું ખંજવાળો.
૩. ઝોકાં ખાતાં-ખાતાં જુઓ.
૪. હસતાં-હસતાં નાચો.
૫. ગાતાં-ગાતાં લખો.
૬. મિત્રને પકડતાં-પકડતાં ગાઓ.
૭. જમતાં-જમતાં વાંચો.
૮. વાંચતાં-વાંચતાં કૂદો.
૯. લડતાં-લડતાં રમો.
૧૦. ખાતાં-ખાતાં રડો.

વાક્યો ધ્યાનથી વાંચો. બે વાર શબ્દ વપરાયો હોય તે જુઓ.

૧. અમે દોડતાં દોડતાં ગિરનાર પર્વત ઊતર્યા.
૨. હાથી હાંફતાં હાંફતાં કીડીબેન પાસે ગયો.
૩. ઈમરાનનો દડો પડતાં પડતાં પકડાઈ ગયો.
૪. અક્ષરા ટી.વી. જોતાં જોતાં ઊંઘી ગઈ.
૫. મોબાઈલમાં વાતો કરતાં કરતાં હસવું આવ્યું.
૬. નદી કિનારે ફરતાં ફરતાં પગ દુઃખી ગયા.

ત્રણ-ત્રણના જૂથમાં બેસી સંવાદ બનાવો અને વર્ગમાં ભજવો. સંવાદમાં રમતાં-રમતાં, પડતાં-પડતાં, ખાતાં-ખાતાં, લખતાં-લખતાં, શીખતાં-શીખતાં જેવા શબ્દોનો ઉપયોગ કરો.

નમૂના મુજબ શબ્દ બનાવો.

ખાશ -	સાશ -	ટપ -
ગાશ -	બાશ -	લખ -
હાશ -	ચાશ -	ખટ -
મશ -	ઝાશ -	ત્રાશ -

ચિત્ર સાથે જોડો.

૧. એક પગવાળો જીવ.

૨. મારે માથે કાળી ટોપી.

૩. હું એને જોઉં છું પણ એ મને નથી જોતો.

૪. મારે તો ઘણી આંખો, એને ખેંચીને ચાખો.

૫. સાંકડી ગલીને છેડે તળાવડી.

૬. તમારા ઉપરથી ચાલ્યું જાય, તો તમને કંઈ ન થાય એવું ક્યું વાહન?

૭. તેને કાપતી વખતે લોકો તાળી પાડતાં જઈ ગીત ગાય છે.

૮. સીટી એની ઘર ઘર વાગે. ખાવાનું એ ઝટપટ રાંધે.

૯. ચાર પગ હોવા છતાં ચાલી શકતું નથી.

કયો શબ્દ સાચો? સાચા શબ્દ પર ઓ કરો :

ટાયર - ડાયર	ઠંડી - ઢંડી	હોય - હોઈ
ટામર - ડામર	ઠાળિયું - ઢાળિયું	સોય - સોઈ
કકળાટ - કકરાટ	ઠામ - ઢામ	ઘડઘડાટ - ઘડઘડાટ
ટીલરી - ટીલડી	ઠાગાઠૈયા - ઢાગાઢૈયા	ઝળહળ - ઝડહડ
ચચરાટ - ચચળાટ	મઢૂલી - મઢૂલી	કાગળ - કાગર

જે લખવામાં તમારે ભૂલ થતી હોય, તેવા શબ્દો ભૂલ સાથે અને ભૂલ વગર લખો :

ખોટો શબ્દ

સાચો શબ્દ

1.
2.
3.

મને ઓળખો.

(ઉંદર, હરણ, નાક, પતંગિયું, માછલી, પતંગ, મોબાઈલ)

1. ઉત્તરાયણમાં મારાથી આકાશ રંગબેરંગી થઈ જાય છે.
2. પાણીમાં હું તરું છું. બહાર કાઢો તો મરું છું.
3. હલો... હલો કહી પડે વટ, કદમાં નાનો પણ છે દુનિયાનો ખજાનો.
4. બે આંખોને રાખું અળગી. સુગંધ પારખું હું સઘળી.
5. મારે રંગબેરંગી પાંખો છે. હું એક ફૂલ પરથી બીજા ફૂલ પર બેસું છું.
6. ત્રણ અક્ષરનું નામ મારું. પહેલો અને બીજો અક્ષર 'હર' છે અને બીજો અને ત્રીજો અક્ષર રણ છે.
7. હું ગણપતિનું વાહન છું. હું 'ચૂં... ચૂં...' કરું છું.

હસો :

તિમિર : જો આપણે જોવું હોય તો આંખો ખુલ્લી રાખવી જોઈએ.

પ્રકાશ : મને તો આંખ બંધ કરીને પણ દેખાય છે.

તિમિર : બને જ નહીં! શું દેખાય છે?

પ્રકાશ : અંધારું...!